

Slovo k povzbuzení na pondělí 28. prosince 2020, na svátek Svatých Mlád'átek, mučedníků
Biblická čtení: 1Jan 1,5 – 2,2; Ž 124; Mt 2,13-18

Milé sestry, milí bratři,

dnes máme další ze starobylých svátků svatých slavených ve vánočním oktávu. Narodil od sobotního svátku svatého prvomučedníka jáhna Štěpána anebo svátku svatého Jana Evangelisty, který by se byl slavil včera, kdyby nebyla neděle Svaté rodiny, je jeho souvislost s vánoční dobou, s evangelijními událostmi kolem narození Krista zcela zřejmá a jednoznačná. Jeho základ je biblický, navazuje přímo na evangelium Ježíšova dětství, na dnešní úryvek, kdy evangelista Matouš popisuje úděsnou událost, jak král Herodes ze strachu před narozeným Kristem dal v Betlémě i celém jeho okolí pobít chlapce do dvou let.

O této strašlivé události sice nemáme jiné zprávy krom té novozákonní, což však vůbec neznamená, že by se událost nestala, nebo přinejmenším nemohla stát. Ostatně král Herodes se vícekrát za dobu svého vládnutí prokázal jako nelítostný krutovládce, kterému šlo především o zachování vlastní moci: Mimo jiné nechal zabít dva ze svých synů a třetího vypudil, když se jimi začal cítit ohrožen.

Není proto divu, že když se dověděl, že mudrci z Východu hledají narozeného Mesiáše, toho, jehož příchod mnozí v jeho době velmi živě čekali, dostal strach, a to oprávněně. Vždyť sám na jeruzalémském trůně seděl nelegitimně, jen z libovůle Římanů. Nejenže nebyl z Davidova rodu, ale navíc nebyl ani plně Židem, jeho otec byl Idumejec. A židé to pochopitelně věděli a on také moc dobře věděl, že to ostatní ví, že tomu tak je, proto se také všemožně snažil o jejich přízeň, mimo jiné velkolepou přestavbou jeruzalémského chrámu.

Už starověká církev začala tyto kruté a bez jakýchkoli pochyb nevinně zabitě malé chlapce, „Mlád'átka betlémská“, uctívat jako svaté. Jejich svátek je přibližně stejně tak starý jako Vánoce. Jako o svatých o nich rozjímali i leckteří staří církevní otcové. Už z jejich úvah lze snadno vyčíst, jak od samého začátku byly tyto zabitě děti vnímány jako jedni z nejpozoruhodnějších svatých všech dob: Zatímco ostatní křesťanští mučedníci dali, obětovali svůj život za Krista, pro svou víru v Krista vědomě a dobrovolně, tyto děti zemřely místo něj, a to navíc bez jakéhokoli vlastního rozhodnutí či přičinění, i zjevně bez jakéhokoli vědomí, proč vlastně umírají. Přesto se na ně rozlila Kristova milost, Pán Ježíš je vzal do nebeské slávy. Již starověká církev si to uvědomila, když zavedla jejich svátek.

«Děťátka umírají za Krista a nevědí o tom, rodiče oplakávají ty, kteří se ve smrti stávají mučedníky; a ty, kteří ještě ani nemluví, činí Kristus svými spolehlivým svědky. Hle, jak kraluje ten, jenž právě přišel vládnout! Hle, osvoboditel už osvobozuje, spasitel přináší spásu!... Jak veliký je to dar milosti!» čteme u svatého Quotvultdea, biskupa z Kartága z první poloviny 5. století.

Co nám jejich příklad říká, v čem k nám dnešní evangelijní událost promlouvá, jakého dění v našem životě je obrazem, co si můžeme odnést z dnešního svátku, můžeme se ptát.

Zprv je dnešní svátek krásným již evangelijním poukazem na to, že spása opravdu není zásluhou člověka, je vždycky darem. Spásu, zejména tu věčnou, si nikdo nemůže zasloužit. Betlémské děti, nevinně zabitě, si samy spásu nijak nevysloužily, staly se obětí krutovládce. Proto jsou přímo ztělesněním zadarmodanosti spásy.

Zadruhé jsou Svatá Mlád'átka nesmírně výmluvným příkladem toho, jak Bůh ví o utrpení nevinného, jak pro nevinně trpícího má připravené místo v nebi. Každé nevinné utrpení člověka může být – v hlubším, duchovním pohledu – chápáno jako určité umírání „místo“ Krista, jako ono Pavlovo doplňování toho, co zbývá do plné míry Kristových útrap. A tak je dobré, zejména ve chvílích křivd a nevinných utrpení, si vzpomenout na dnešní svaté. Máme naději: Bůh ví i o našem utrpení, o všem těžkém, co musíme nést a snášet, i třeba v souvislosti s nynější těžkou dobou...

Zatřetí dávají Mládátka naději, snad i určitou jistotu spásy pro ty děti, které zemřely ještě před tím, než mohly být pokřtěny. Je sice pravda, že i ony se narodily s poskvrnou dědičného hříchu, a proto potřebují Kristovu milost, to je přímo pravda víry. Ale cožpak jejich tak krutě předčasná (a třeba i násilná) smrt není právě podobná smrti betlémských chlapců, které uctíváme jako svaté? Mládátka betlémská jsou možná výmluvnějším a lepším vysvětlením než všechny teologické spekulace, proč můžeme oprávněně doufat, že děti, které zemrou ještě před křtem, nejsou jen v nějakém „okraji pekla“, v *limbu puerorum*, jak byla katolická teologie dlouho přesvědčena, ale že jsou v nebi spolu se svatými Mládátky. Zejména pro ty, kterých se bolestná zkušenost betlémských matek a otců týká, může být tak nešň svátek velkou nadějí, přímo světlem, že i jejich předčasně zemřelé děti jsou v nebi...

A začtvrté – i toto je bohužel třeba připomenout – je dnešní svátek již delší dobu dnem připomínky zla potratů. I o předčasně, ještě dokonce před narozením zabitých dětech, lidských bytostech, i třeba jen v zárodku, platí dnešní biblické: «V Rámě je slyšet hlas, pláč a velké bédování: Ráchel oplakává svoje děti. není k utišení – už nejsou». Koneckonců adventní a vánoční evangelium v tomto ohledu svědčí jednoznačně: Život začíná početím, Kristus byl počat ve chvíli zvěstování, Jan v lůně Alžbětině ho vzápětí vycítil a rozpoznal. Modleme se za odvrácení zla potratů, modleme i za ty rodiče, kteří ho z různých důvodů a pohnutek podstoupili. Soud ostatně vždy přísluší jedině Bohu a navíc můžeme doufat, že podobně jako Svatá Mládátka se v nebi přimlouvají za své vrahy se i tyto děti v nebi modlí za své rodiče...

O tom všem a jistě o mnohém dalším bychom mohli v souvislosti s dnešním svátkem rozjímat. A pokud bychom potřebovali ještě nějaký další podnět k rozjímání, můžeme se začíst do dnešního prvního čtení z Prvního listu Janova, z krásného listu, jehož čtení nás bude provázet ve všedních i svátečních dnech až do konce doby vánoční, dá-li Bůh...